

Voorstel addendum bij BBT-studie

Beste Beschikbare Technieken composteer- en vergistingsinstallaties voor wat betreft boerderijcompostering (in samenwerkingsverband)

1. Inleiding

De milieuvorwaarden in Vlaanderen worden gebaseerd op de beste beschikbare technieken (BBT). Deze verplichting geldt zowel voor GPBV als voor niet-GPBV activiteiten.

Voor GPBV activiteiten worden de BBT vastgelegd in de Europese BREF's. Voor niet-GPBV activiteiten kunnen op Vlaams niveau BBT-studies opgesteld worden. Ook voor GPBV activiteiten kan een Vlaamse BBT-studie mogelijk nuttig zijn, bijvoorbeeld om bijkomende aspecten te onderzoeken die in de BREF niet aan bod kwamen, maar waarvoor wel een Vlaams vergunningskader wenselijk is.

In afdeling 2.8.2 'Beleidstaken met betrekking tot de opmaak van Vlaamse BBT-studies' wordt in artikel 2.8.2.1 het volgende bepaald:

Art. 2.8.2.1. Ter ondersteuning van de vaststelling van milieuvorwaarden kunnen er Vlaamse BBT-studies opgemaakt worden:

1° indien na grondige evaluatie geoordeeld wordt dat dit voor de specifieke Vlaamse situatie noodzakelijk is. Dit kan in volgende gevallen:

a) wegens een Vlaamse beleidsprioriteit, of

b) het betreft een Vlaamse milieuprobleem (overschrijdingen van één of meerdere Europese milieukwaliteitsnormen), of

c) een sector vraagt nieuwe of bijgestelde Vlaamse sectorale milieuvorwaarden (die niet Europees werden bepaald);

2° indien de als hinderlijke ingedeelde inrichtingen als de voornaamste oorzaak zijn geïdentificeerd (zoniet moet de BBT-filosofie eerst op de belangrijkste bronnen worden toegepast).

In deze template kunnen voorstellen voor nieuwe Vlaamse BBT-studies (of herzieningen van bestaande studies) worden toegelicht.

2. Scope van de studie – sector / activiteiten

Beschrijf hieronder zo nauwkeurig mogelijk de te bestuderen sector of activiteiten

Boerderijcompostering en boerderijcompostering in samenwerkingsverband

Hierbij worden volgende definities gehanteerd:

Boerderijcompost verkregen uit een composteringsproces dat op het bedrijf plaatsvindt waarbij bedrijfseigen plantaardige organische restproducten al dan niet vermengd met bedrijfseigen stalmest gecomposteerd worden. De boerderijcompost wordt op de bedrijfseigen landbouwgronden gebruikt.

Boerderijcompost geproduceerd in een samenwerkingsverband verkregen uit een composteringsproces waarbij plantaardige organische restproducten, al dan niet vermengd met stalmest, gecomposteerd worden. De inputstromen voor de compostering zijn afkomstig van het betrokken bedrijf en van maximaal twee andere bedrijven, waarmee het betrokken bedrijf samenwerkt in een samenwerkingsverband. Bij de compostering kan ook houtig materiaal en maaisel afkomstig van natuur- en bosbeheer gebruikt worden. De compost wordt gebruikt op de landbouwgronden van 1 of meer bedrijven in het samenwerkingsverband

Voor een duidelijke toelichting wordt verwezen naar de nota van de projectgroep Boerderijcompostering in bijlage. Deze nota is in februari 2023 als een gezamenlijke nota OVAM/VLM/Departement Omgeving voorgelegd aan het kabinet van Minister Demir om een principiële akkoord te verkrijgen voor het verder uitwerken van de wetgevende voorstellen. Bij akkoord kan het voorstel voor deze VITO-studie dus uitwerking krijgen. Gezien de dringende nood aan een kader en de opportuniteit van de indiening van BBT-voorstellen voor werkprogramma 2024, wordt de vraag tot BBT-studie ingediend.

In de nota werd de mogelijkheid tot het uitvoeren van akkercompostering uit de scope gehouden om de specifieke randvoorwaarden hiervan in een subwerkgroep op te nemen.

Voor boerderijcompostering op de (kop)akker dienen specifieke elementen nader bekeken te worden, onder meer de resultaten van proefondervindelijk onderzoeken rond uitspoeling bij boerderijcompostering en het vastleggen van de randvoorwaarden voor boerderijcompostering op de kopakker (vergunningsregeling, randvoorwaarden, handhaving, emissies).

We wensen akkercompostering als onderdeel van boerderijcompostering mee te nemen in dit voorstel voor uitwerking van een addendum aan de bestaande BBT-studie composteer- en vergistingsinstallaties.

De bestaande BBT-studie voorziet hiertoe specifiek in de mogelijkheid: zo is expliciet voorzien om voor welbepaalde kleinschalige composteringsinitiatieven, waarbij boerderijcompostering is opgenomen, onderzoek te doen naar de mogelijkheid om af te wijken van de bepalingen van Vlareminzake een vloeistofdichte vloer.

Een addendum aan de bestaande BBT-studie kan de basis leggen voor een eigen vergunnings- en voorwaardenkader voor deze welbepaalde en afgebakende activiteit van boerderijcompostering, incl. het composteren op de akker.

Betreft het

x niet-GPBV activiteiten¹

GPBV-activiteiten

zowel GPBV als niet-GPBV activiteiten

3. Scope van de studie – aspecten

Beschrijf hieronder zo nauwkeurig mogelijk de te bestuderen aspecten (bv. emissies naar lucht, water, ... gebruik van water, energie, materialen, ..., veiligheid, ...)

De studie dient de emissies naar de verschillende milieucompartmenten water, bodem en lucht te bekijken in functie van een nieuw of aan te passen kader voor de activiteiten van boerderijcompostering.

Betreft het

alle relevante aspecten voor deze sector/activiteit

x een selectie van één of enkele relevante aspecten voor deze sector/activiteit

4. Scope van de studie – relevante ontwikkelingen

Beschrijf hieronder de relevante ontwikkelingen op juridisch, socio-economisch en/of technologisch vlak waarbinnen de BBT-studie kadert

Zie nota in bijlage, waar duidelijk gesitueerd wordt binnen welke beleidsdoelstellingen boerderijcompostering zich bevindt.

Door het uitbreiden van boerderijcomposteren met het samenwerkingsverband en met het composteren op de akker kan optimaal bijgedragen worden aan deze doelstellingen.

De concrete vraag naar onderzoek om voor akkercompostering, binnen een duidelijk kader van kleinschalige activiteit, te kunnen afwijken van een vloeistofdichte verharding draagt bij aan de Vlaamse doelstelling inzake ontharding en de inzet op klimaatadaptatie en klimaatmitigatie (Klimaatrobuust Vlaanderen).

5. Doelstelling van de studie

Beschrijf hieronder zo nauwkeurig mogelijk de doelstelling en het beoogde gebruik van de BBT-studie

Doel is de bestaande bepalingen omtrent boerderijcompostering te evalueren en deze te herzien in functie van het boerderijcomposteren in samenwerkingsverband. Hiertoe dient ook onderzoek te gebeuren naar de randvoorwaarden voor boerderijcomposteren (in samenwerkingsverband) op de (kop)akker, waaronder de vrijstelling van een vloeistofdichte verharding zoals deze nu in VLAREM II voorzien is.

Er dient dus een nieuw kader uitgewerkt te worden. Indien de milieuhygiënische aspecten dit toestaan kan eventueel binnen bepaalde randvoorwaarden ook gekeken naar kaders buiten de indelingsplicht (voorwaarden op te nemen in deel 6 van VLAREM voor niet-ingedeelde inrichtingen) of desgevallend buiten VLAREM.

¹ Inclusief activiteiten die onder de drempelwaarden voor GPBV vallen

Heeft de BBT-studie als doel

- X adviezen te formuleren voor Vlaamse milieuvergunningvoorwaarden (VLAREM en/of bijzondere voorwaarden)
- X adviezen te formuleren voor andere Vlaamse milieuregelgeving, met name...
- x adviezen te formuleren voor mogelijke subsidiëring van technieken (Ecologiepremie...)
- ~~— input te leveren voor een geplande BREF~~

~~Indien adviezen voor Vlaamse milieuvergunningvoorwaarden beoogd worden voor GPBV-activiteiten, betreft het~~

- ~~aspecten of parameters die in de BBT-conclusies van de BREF niet aan bod komen, maar die men op Vlaams niveau moet of wenst te reguleren~~
- ~~aspecten of parameters die in de BBT-conclusies van de BREF wel aan bod komen, maar waaraan men op Vlaams niveau mogelijk concretere invulling wil geven²~~

Indien adviezen voor Vlaamse milieuvergunningvoorwaarden beoogd worden voor niet-GPBV-activiteiten, betreft het

- aspecten waarvoor op dit ogenblik geen sectorale normen zijn opgenomen in VLAREM II
- x aspecten waarvoor op dit ogenblik wel sectorale normen zijn opgenomen in VLAREM II, maar waarvoor een aanvulling of actualisering overwogen wordt

- activiteiten die gelinkt zijn aan een GPBV-activiteit, maar onder de drempelwaarde voor GPBV vallen, en waarvoor men de haalbaarheid van de (bepaalde) BBT-conclusies uit de BREF wil evalueren
- x activiteiten die niet gelinkt zijn aan een GPBV-activiteit

6. Toetsing aan de VLAREM voorwaarden voor opmaak van Vlaamse BBT-studies

Vink hieronder de VLAREM voorwaarden aan waaraan de door u voorgestelde BBT-studie volgens u voldoet:

- x Het betreft een Vlaamse beleidsprioriteit, of

- Het betreft een Vlaamse milieuprobleem (overschrijdingen van één of meerdere Europese milieukwaliteitsnormen), of

- x Een sector vraagt nieuwe of bijgestelde Vlaamse sectorale milieuvoorwaarden (die niet Europees werden bepaald);

² Wanneer de BBT-conclusies ruimte voor invulling laten, bijvoorbeeld brede BAT-AEL range, keuzemogelijkheden technieken, ...

De als hinderlijke ingedeelde inrichtingen zijn als de voornaamste oorzaak geïdentificeerd (zoniet moet de BBT-filosofie eerst op de belangrijkste bronnen worden toegepast).

Licht de aangevinkte voorwaarden toe:

Inzake de beleidsdoelstellingen verwijzen we naar de nota in bijlage. Deze nota is in februari 2023 als een gezamenlijke nota OVAM/VLM/Departement Omgeving voorgelegd aan het kabinet van Minister Demir om een principiële akkoord te verkrijgen voor het verder uitwerken van de wetgevende voorstellen.

Het onderzoek naar de vrijstelling van boerderijcompostering van een vloeistofdichte verharding draagt bij aan de doelstellingen inzake ontharding.

Hierbij mogen we natuurlijk andere beleidsaspecten niet uit het oog verliezen (PAS).

7. Voorstel van aanpak

Beschrijf hieronder zo nauwkeurig mogelijk de door u voorgestelde aanpak

Het doornemen van de bestaande wettelijke bepalingen m.b.t. het composteren van groenafval en mest op boerderijen.

Het naast elkaar leggen van de bestaande Vlarem-indelingsrubrieken (rubriek 2, 9 en 28) en voorwaarden (deze oefening is reeds deels uitgevoerd).

Het herbekijken van deze bepalingen voor boerderijcompostering, uitgebreid naar deze activiteiten ook in samenwerkingsverband. Er dient o.m. aandacht te gaan naar aanvaarding, werkplan, infrastructuur en uitbating, procescontrole en het beheersen van potentiële verontreiniging en hinder.

Het onderzoek naar de vrijstelling van boerderijcompostering van een verharde ondergrond en de randvoorwaarden hierbij te stellen. Deze vorm van composteren werd al de werknaam "akkercompostering" toegekend.

Hiertoe wordt verwezen naar de bestaande BBT-studie *BBT-technieken voor composteer- en vergistingsinstallaties (2005)*, waarin specifiek de mogelijkheid voorzien wordt om voor welbepaalde kleinschalige composteringsovernames, af te wijken van de bepalingen van VLAREM inzake een vloeistofdichte vloer (zie paragraaf 4.4 pp. 107–108 *Bijzondere opmerking m.b.t. de zogenaamde 'kleinschalige composteringen'*).

In haar nota *Boerderijcompostering: uitgangspunten en hoofdlijnen van het wettelijke kader (2023)* heeft de ambtelijke werkgroep "boerderijcompostering" duidelijk deze uitgangspunten uiteengezet.

Naast onderzoek naar de vrijstelling van verharding, dient rekening gehouden met andere mogelijke hinder- en milieuaspecten die een specifieke regeling van de activiteiten kunnen vragen. Er wordt hierbij gedacht aan locatie-gebonden aspecten, zoals nabijheid van waterlopen en gevoelige natuurgebieden.

Inzake emissies verbonden aan boerderijcompostering op andere dan verharde ondergrond zijn er reeds diverse studies en onderzoeken uitgevoerd, die ter beschikking kunnen worden gesteld.

Op basis van evaluatie bestaande regelgeving en onderzoek op basis van de beschikbare studies voor akkercompostering kan voor boerderijcompostering (in samenwerkingsverband) een nieuw kader of nieuwe kaders worden voorgesteld.

8. Reeds beschikbare informatie

Lijst hieronder reeds beschikbare studies, data, contacten, ... op die nuttig kunnen zijn voor de BBT-studie

Bestaande kader VLAREM
Boerderijcompostering: uitgangspunten en hoofdlijnen van het wettelijke kader
= Nota ambtelijk overleg – zie bijlage
Bestaande VITO BBT-studie compostering en vergistingsinstallaties (2005)
Overleg Akkercompostering.
Diverse brochures, publicaties, onderzoeken ILVO

9. Beeldmateriaal

Wenst u dat er in het kader van de BBT-studie bijkomend beeldmateriaal wordt ontwikkeld, dat beschikbaar zal worden gesteld via de EMIS-website ?

ja, filmmateriaal over

ja, foto's over

illustratie van goede praktijken

nee

Bijlage: 20230125 Boerderijcompostering_nota ambtelijk overleg finaal

20230125
Boerderijcomposterin